

MEGJELENÉSI SZERKEZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA

Chej-Kolozsvár, St. Barón
L. Pop, (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPTALAP

ELŐFIZETÉSI ARAK

Romániában
 Egész évre — 520
 Félévre — 320
 Negyedévre — 170
 Egy hónapra — 60
 Egy szám ára pályaud-
 varon és vidéken is 3 lej
 Bukarestben — 3-50

Csehszlovákiában
 Egy hónapra — 25 ck
 Egy szám — 1-50 ck

Chej-Kolozsvár * VI. évfolyam * 236. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Kiszlev 30 * 1923 december 8 Szombát

Az angol választások mérlege

Mikor ezt a cikket írjuk, még nem állnak rendelkezésünkre az angol választások eredményének számszerű adatai. Csak egy rövid távirat ad hírt róla, hogy a liberálisok és a munkáspárt számos új mandátumot szereztek a konzervatívok rovására. A közeli órákban minden bizonnyal tisztán fog előttünk állani a kép, miként végződött a december hatodikai nagy küzdelem a brit szigeten. De már az első rövid jelentésből is megállapítható, hogy a közeli napokban jelentős kurzusváltozás fog bekövetkezni az angol politikában. Nem valószínű, hogy akár Lloyd George és Asquith liberális pártja, akár Ramsay Macdonald munkásseregei abszolút többséghez jutottak volna, de szinte két-százalékos felül áll, hogy ez a két párt együttesen több mandátumot kapott, mint a kormány. A megváltozott parlamenti helyzetet tehát maga után vonja a Baldwin-kabinet lemondását, ami számos kül- és belpolitikai kérdésben kétségtelenül lényeges irányváltást jelent. Hogy milyen kormány kerül a brit birodalom élére, még nem lehet tudni. A választási eredményekből ítélhetően a legnagyobb esélyei egy koalíciós liberális-konzervatív kormánynak van. De minosen kizárva egy liberális-munkáspárti szövetség sem.

Az európai demokrácia szempontjából az angol konzervatívok hanyatlása nem bir tulságos súlylyal, mert nem szabad elfelejteni, hogy Angliában — ellentétben a többi Európával — a konzervatív fogalom nem jelent egyuttal reakciót. Nagyon figyelemre méltó, hogy a konzervatív választási programnak sokkal határozottabb szociális karaktere volt, mint a liberálisok célkitűzéseinek. Mig a liberálisok választási programja csak nagy általánosságban foglalkozott a szociális bajokkal és a szükséges társadalmi és termelési reformokkal, a konzervatívok a konkrét intézkedések egész sorát helyezték kilátásba, amelyeket győzelmük esetén megfogtak valósítani. Különösen a mezőgazdasági munkásság helyzetének megjavítására vonatkoztak ezek az ígéretek és Baldwin ezért főleg a vidéki kerületekben számított döntő győzelemre. Hogy ez nem következett be, annak más okai vannak. Ez a választás, mint az Uj Kelet többibizben megírta, nem a külpolitikai problémák, sem a belső szociális reformok, hanem a szabadkereskedelem körüli küzdelem jegyében folyt le. Az évszázados per újra-felvételét az egyre növekvő munkanélküliség tette aktuálissá, amelynek okát a konzervatívok egyedül a szabadkereskedelemben látják és gyógyítási módjait egy okoszerű védővámpolitika bevezetésében. E terv ellen az ország liberális és munkásközvéleménye mint egy ember jaldult fel. Angliában mindig népszerű volt ez a probléma és Asquithéknak nem volt tulságosan nehéz dolguk, hogy felvilágosítsák a közvéleményt a védővámrendszerben rejlő nagy társadalmi veszélyekről. Nem mintha Asquith és Lloyd George élne-halna a szabadkereskedelemért, ez a kérdés nem igazgató tulságosan őket, de politikai eszköznek és korteszelszónak kitűnő volt. Egy bécsi újságban olvastunk a napokban egy visszaemlékezést a génuai konferenciáról, amelyből kitűnik, hogy Lloyd George miniszterelnöksége idején nem is tartotta olyan lehetetlennek a védővámok bevezetését. Mit jelent tulajdonképpen a védővám? Az elzárkózást Európától. Génuában pedig Lloyd George ezeket mondotta: „Ha Európa nem viseli magát józanul, mi angolok könnyen visszavonulhatunk a kontinenstől. Elkrachoolt köztársaságok helyett a saját gyarmatainkat fogjuk finanszírozni. Ha Európa nem tudja vásárolni az áruinkat, majd elmegyünk Indiába és ott fogunk nagyszerű vasutakat építeni.“ Ezekből a szavakból is látható, hogy a liberálisoknál a szabadkereskedelem inkább csak választási jelszó, mint őszinte politikai meggyőződés. Am akármilyen eszközök segítségével kerültek is a liberálisok közelebb a hatalomhoz, maga a tény jelentős hatással lehet az európai demokráciára és a világpolitikai káosz tisztázására.

A legnagyobb hordereje azonban a munkáspárt újabb térhódításának van. Az európai reakció

biztosra vette, hogy a Labour Party ezeken a választásokon felmorzsolódik, de az angol közvélemény tudta, hogy a párt ma erősebb, mint valaha. A beavatottak tisztában voltak vele, hogy ha a párt megalkuvó programmal lép a választók elé és megfelelő anyagi eszközöket szerez a agitáció céljaira, könnyen kormányképes többséget szerezhet. Am az angol munkáspárt ezalkalommal is komolynak és méltóságteljesnek mutatkozott. A választási propagandát a maga szűkös eszközeivel folytatta le és programjának egyetlen pontját sem hallgatta el, nem is mérsékelte, sőt a párt régi

tradícióival ellentétben még radikálisabbá tette azt. Ez volt az oka annak, hogy a számos közép-osztályhoz tartozó választó, aki egyébként a munkáspárt híve, a liberálisokra adta le szavazatát. Am ha nem is jutott kormányra az angol munkáspárt, olyan hatalomra mindenestre szert tett, amely biztosítékot nyújt arra, hogy Anglia politikájában ezután semmi nem történhetik, ami a munkáspárt ellen van. Ez az eredmény pedig nemcsak az angol birodalom, de az egész világ szociális orientálódása tekintetében is nagy jelentőséggel bír.

Az angol választások eddigi eredménye

A városi kerületekben Baldwin vereséget szenvedett. Holnap hirdetik ki a végleges eredményt

(London, december 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Csütörtökön zajlottak le az alsóházi választások Angliában, melyek eddig nyilvánosságra jutott eredménye nagy meglepetést jelent az európai közvélemény számára. Az utóbbi napokban ugyanis ugylátszott, mintha a konzervatívok esélyei javultak volna, sőt egyes jelentések szerint Baldwin biztos győzelemre számított. Ezzel szemben a választások eredményéről érkezett eddigi jelentések azt mutatják, hogy a liberálisok és a munkáspárt számos mandátumot nyertek a kormány rovására. Maga

mindenütt súlyos vereséget szenvedtek. A liberálisok és a munkáspártiak nevezetes győzelmet arattak. A pártok erőviszonya jelenleg a következő:

Baldwin	110
Lloyd George	59
a munkáspárt	75
Asquith (független)	7

mandátumot kapott. Háromszázötven választás eredményét csak

holnap hirdetik ki.

Ha a további eredmények nem fogják lényegesen megváltoztatni ezt az arányszámot, akkor a Baldwin-kormányuk már a legközelebbi napokban el kell hagynia a helyét. Ez esetben előreláthatólag ismét koalíciós kabinet fog alakulni.

A kormány nem engedí, hogy a külföld rátegye kezét az ország javaira

Csak a föltétlenül szükséges mértékben engedik terjeszteni a külföldi tőkét. Megkezdik az állam tartozásainak fizetését

(Bukarest, dec. 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány napi szünet után ma újra megkezdődtek a kamara ülései. A mai ülésen napirend előtt Lupu szóvateszi a gróf Mikes-ügyet. Kijelenti, hogy Mikes grófnak, aki magyar irredenta, különböző befolyások alatt nagy előnyöket juttattak a kisajátításnál és a vagonkiutalásnál. Interpellációt jelent be a vagonok kiutalásánál tapasztalható protekciós rendszer miatt, amelyért még Tancred Constantinescu felelős, mint a CFR. volt vezérigazgatója. Beszél a durostori választásokról, ahol óriási a terror Franasovics belügyi államtitkár érdekében.

ahol azonban a természeti kincsek kiaknázásához a külföld támogatása szükséges, ott sem szabad igénybe venni, hogy a külföld rátehesse a kezét az ország javaira. Támadja a parasztpártot, amelynek programját nevétségének mondja.

Nagy zaj tör ki erre a parasztpárt oldalán, úgy hogy az elnök kénytelen az ülést felfüggeszteni.

Szünet után Bratianu Vintila visszavonja kijelentését, megállapítja azonban, hogy a parasztpártnak nem volt eddig bátorsága programját publikálni.

Madgearu erre hazugsággal vádolja Bratianut, mire óriási vihar támad.

Bratianu Vintila folytatva beszédét kijelenti, hogy a közszolgálati ágak reorganizálása teheti lehetővé az állami kincsek, mint a földgáz és vízierők, gazdaságos kihasználását külföldi tőke igénybevétele nélkül. Ismerteti a kormány petróleumpolitikáját, amellyel visszautasítja a nemzetközi trösztöknek a román petróleum megszerzésére irányuló törekvéseit és megtartja az ország számára ezt a nemzeti tegyvert. Ebben a szemlemben készül az új bányatörvény. Ez a szempont azonban

nem zárja ki, hogy a külföldi magántőkét ne látná szivesen,

de annak nem szabad predomálnia és a vezetésnek román kézben kell maradnia.

Foglalkozik a kartalanitási kérdéssel és hangsulyozza, hogy Románia a szövetségeseivel a legvégső határig szolidáris, de élni fog akciószabadságával, ha vitális érdekei fenyegetve lennének.

A szenátus ma néhány honosítási kérvényt intézett el, mire Ferechide elnök hiányában bezárta az ülést.

Csehszlovákia győzött a Javorina-ügyben

Páris, dec. 7. Hivatalos jelentés szerint a Csehszlovákia és Lengyelország között évek óta húzódo Javorin-kérdést a hágai nemzetközi döntőbírótság egyhangulag Csehszlovákia javára döntötte el. Ez azonban aligha jelenti a cseh-lengyel viszálykodás megszüntetését és valószínű, hogy a Javorina-kérdés sok nehézséget fog okozni a kisantant belgrádi konferenciáján is.

Vaitoianu tábornok kérdezi Luput, precíz adatokat tud-e,

vagy csak egyszerű híreket ad tovább. Kijelenti egyébként Lupu előbbi szavaira, hogy sohasem avatkozott bele gróf Mikes üzleteibe és senki érdekében sem járt közben.

Ezután Bratianu pénzügyminiszter folytatta az elmúlt héten megkezdett beszédét. Kifejtette, hogy a liberálisok megcsinálták az alkotmányt, amely nélkül nem lehet konstruktív és szervező törvényeket alkotni. Pártja érdeme az is, hogy rendes költségvetést készített, biztosítva az államélet normális menetét. A jövővi költségvetés lesz

a háboru óta az első, amelyben az állam tartozásainak megfizetését megkezdí.

A kormány programjában van az állam természeti kincseinek értékesítése a termelés fokozásával. A kormány konstruktív munkája hosszabb tartamu lesz és nem lesz könnyű.

Ami a közigazgatás decentralizációjáról szóló törvényt illeti, Bratianu Vintila kijelenti, hogy nem híve a megyei és községi autonómiáknak, de híve a munka decentralizációjának. Rámutat a készülő törvényekre, majd a kormány gazdasági politikájával foglalkozik. Az államvasuti vonalakat a kereskedelem és ipar modern szükségletei számára át kell alakítani.

Foglalkozik a külföldi tőke felhasználásának kérdésével és kijelenti, hogy

ahol lehet nélküle dolgozni, ott bün volna felhasználni,

Városról-városra

V.

Alig van ország, vagy országrész, mely oly széles átfogásban adná a zsidó élet rétegeződését, mint Erdély és Bánság. A legszélsőbb chaszidizmustól a legteljesebb semmibevevőségig, ott találjuk a zsidóság különböző rétegeit. Ha a zsidóságban végbemenő lemorzsolódási folyamat statisztikáját összeakarnók állítani és jelenségeit megállapítani, akkor különösen a Bánságban nyílik erre bő alkalom, ahol alig van olyan család, melyet egyfelől a vegyes házasság, másfelől a kikeresztelkedés zsidó jellegében ki ne kezdett volna. Természetes velejárója és megelőzője ennek a folyamatnak a zsidó vallásos élet nagy mértékű negligálása. Valóban csak idők és hozzá rövid idők kérdése volt, hogy ez a zsidóság teljesen kivetkőzzék és beleolvadjon a gazdanép körébe. És mégis azt látjuk, hogy ez a folyamat nem csak megakadt, de megkezdődött a zsidósághoz való visszatérés új korszaka Herzl szavainak értelmében: ahhoz, hogy visszatérhessünk az ősi hazába, előbb vissza kell térjünk a zsidósághoz. Két bánsági város nemes példája bizonyítja Herzl szavainak mélységét.

Lugos

az egyik ilyen város, hol már a zsidóság szinte halálra volt ítélve. Alig van zsidó ház, hol a rituálékat betartanak és a zsidó lakóira bátran ráillik az Angliából eredő jelző: „jomkipuri zsidók“, mert hosszunapon kívül alig jártak templomba.

És ime ebben a szikkadt talajban mégis gyökeret tudott verni a zsidósághoz való visszatérés eszméje, a Palesztina-gondolat és a zsidó kultúra megismerésének vágya. A lugosi nemzeti érzésű zsidók (és szinte kivétel nélkül az) munkásságának évi beszámolóját hallottuk egy imponáns csoportközgyűlés keretében. A csoport egy év során 35, órákon át tartó ülés eszmecseréje során kereste az okokat és jelenségeket, melyek a zsidóság mai helyzetét adják. A jelentős sulyos szavakkal követeli a Palesztina-munkához való teljes visszatérést és valóban Lugosnak méltán van joga számonkérni az egész ország zsidóságától: mit tettek Palesztináért? Lugos egymaga 17 ezer lejnél nagyobb összeget tizedelt be a Keren Kajemet le Jisraeľnek és minden igyekezete oda irányul, hogy ne legyen olyan ház, hol a kék-fehér persely ne lenne ott. De kivette Lugos a részét a Keren Hajjeszód-munkájából is, melynek vezetését egy vegyes bizottság végzi. Berdach Henrik dr. hitközségi elnök, a Keren Hajjeszód-direktórium elnöke is és nagy részben az ő érdeméül tudható be, hogy Lugos mintegy százezer lej évi maasszerrel járul hozzá a Pa-

lesztina-építéshez. De a chalucmunka is megértésre talált, mert ilyen célokra is jelentékeny összeggel adóztak. A lugosiak az év során két kultúrelőadást rendeztek, melyek mindegyike kitűnően sikerült, nem is szólva az ötletes purim-bálról, mely nagy anyagi sikert jelentett. A palesztinai helyzetről Jordán Viktor dr. tartott előadást.

Természetesen ez az intenzív zsidó munka csak úgy képzelhető el, hogy a mozgalom élére lelkes, értekes, munkakész emberek kerültek. Mindenekelőtt dr. Deutsch Mór személyéhez fűződik ennek a valóban példátadó működésnek értéke. Mellette dr. Kirschner, Neumann Hugó és Neumann Miksa a férfiak részéről és özv. Wechsler Lipótné, Schönauer Ella a hölgyek részéről jártak előbb a munka vállalásában és elvégzésében is. Schönauer Ella, a „Mirjam“ leányegylet elnöknője most Temesváron folytatja értékes működését.

Nem volna teljes e beszámoló, ha nem idéznék a csoport évi jelentésének azt a passzusát, amely legkésebb bizonyítéka annak, hogy ime a zsidó nemzeti gondolat nem csak a zsidóságban való megmaradás, de a zsidóságban való tényleges visszatérés utját jelzi. A lugosi csoport, melynek talán nem egy tagja már a héber betűvetést is elfelejtette volna, ime a következőket üzeni Erdély és Bánság egész zsidósága számára:

„Népünk ifjúságának egészséges és gerinces fejlődéséhez tartozik, hogy az új életre kelt és ma már nagyszerű irodalommal rendelkező élő héber nyelvet ifjúságunk elsajátítsa. Hebreizáló törekvéseink azonban érthetetlen módon számos magukat jó zsidónak tartó hitközségi és előjárósági tag opozíciójával találják magukat szemben. Bizunk abban, hogy zsidó testvéreink az országban mindegyik jobb belátásra jutnak és közös akarattal dolgozhatnak a zsidóság megmentésén.“

És még egy példaadó idézet:

„Hitközségünk vezetőségével az elmúlt évben teljes harmóniában működünk.“

Ime a kis bánati Lugos, melynek zsidósága immár elveszében volt, példát ad mindannyiunk számára és új hittel erősíti a kételkedőket.

Karánsebes

volt a második bánati város, melyet meglátogattunk. Valamikor katonai határőr-vidék és mindössze hét „Grenzler“ család tette ki a zsidóságot. Ma hetven családból áll a zsidó hitközség, mely, ha kissé ritkán is, de pompás templomban imádkozik. Ez a templom talán az egész világon páratlan, mert a frigszekrény felett elhelyezett és a keresz-

tény templomokból ismert „Isten szeme“ vigyáz a hivekre. Ez még a régi templomból maradt és a kegyelet megőrizte, miként annak a hét zsidó családnak az emlékéit is, melyek a hitközséget megalakították. Annak idején annyiraszigorúan vetették ezt a hetes számot, hogy a családhoz tartozó fiatalember, ha megházasodott, elköltözött Karánsebesről.

Azóta természetesen sok minden megváltozott, ma már tekintélyes és komoly hitközségben tömörült a karánsebesi zsidóság, melynek nem egy olyan vezető egyénisége van, kik valóban országos munkára értékesek. A kis hitközség nyugalmát az utóbbi időben egy röpecdulaharc tartja izgalomban. Egy román ügyvéd röpecdulaharcban kelt ki az ellen, hogy a zsidók Ferdinánd király fogadtatásán részt vettek. Erre a röpecdulaharcra, mely éppen a román körében keltette a legkínosabb feltűnést, Breit Adolf válaszolt igen szellemesen. Ezzel a vihar véget is ért, csak a román gimnáziumban van még nyoma ennek a hangulatnak. Ezt a tanulók érzék meg, akiknek büntetési között szerepel az is, hogy reggel 5 órakor jelentkezniük kell a tanárnál. A röpiratos ügyvéd ellen különben a karánsebesi zsidók bünyvői fejletlenül adtak be és most izgatott kíváncsisággal várják annak eredményét.

Karánsebes mentalitása szinte azonos Lugoséval. Zsidósága itt is már lemorzsolódott, amikor a nemzeti gondolat ezt a folyamatot megállította. Ma már az egész városban talán egyetlen komoly gondolkodású zsidó él, ki távöltartja magát a nemzeti munkától, de ez az egyetlen is készséggel vesz részt Palesztina felépítésében. Különbözik a karánsebesiek ravaszul gondolták ki: vitáestélyt rendeztek, melynek anticionista ellentele Klein Sándor volt. A vita a Keren Hajjeszód győzelmével végződött, melyre azonnal harmincezer lej jegyzetek és a jegyzők között van a nemes gondolkodású ellenfél is. Karánsebesen a zsidó élet irányítása kitűnő kezekben van. Deutsch dr. főrabbi egyike a legképzettebb papjainknak, kinek vezetése mellett élénk kulturális munka folyik, főképpen az ifjúság részére. A csoport élére Róth H. Ernő dr. került, kinek nevét az országos munka körében is sokat fogjuk még hallani. A zsidóság hangja Pálty Márton, aki nemes temperamentummal harcol a zsidó ügyért, melynek szorgalmas és fegyelmezett munkáját Pethő Tibor látja el.

Karánsebesen is megalakult az Aviva, élné Takács Erzsébettel, aki értékes írói készséget sejtett és kinek agilitása új életet hoz majd a leányok körébe is.

* Ha gummy-óvszert vásárolunk, ne fogadjunk el mást, csak „Ollá“-t.

Egy zsidósors

(58)

Regény. Dán nyelven írta Meír Aáron Goldschmidt.

Igy töltötte el első egyetemi évét, keresztül esett a második vizgán is, — természetesen az orvosi pályát választotta élethivatásának. A mind több vidámság hatása alatt, mely hangulatán lassan-lassan urrá lett, érzékenységének jó része is eltűnt és már kezdte hinni, hogy igazában nem is sulyosodik rá az a külön átok, mely gyermekkorában és fiatalágában olyan fenyegetően közeledett feléje, most eltávozott feje felől, mint valami égháboru.

* *

Jakob immár husz éves lett. És minthogy már olyan sok minden viselt dolgát mondottuk el, némely bájos olvasó alighanem legalább is azt szeretné megtudni róla, hogy egyébként milyen megjelenésű volt, milyen volt a külsője. Nos hát olyan volt, amilyen éppen egy zsidó szokott lenni, aki tanult valamit — ami csak annyit akar jelenteni: hogy a némelyek számára visszataszító zsidó fizionómiát az intelligencia nemessé tette. Mert a tudománnyal való foglalkozás tisztultta teszi a lelket és a lélek addigaddig dolgozik míg földi lakását annyira-amenyire magához idomítja, amíg az emberi arcot bizonyos mértékig a saját tükröképévé teszi.

Jakob immár husz éves, — elbeszélésünk tehát sebtében megint átugrotta életének néhány évét. És miért is ne? Senki embernek élete sem áll valójában olyan események szakadatlan láncolatából, melyek följegyzésre mind érdemesnek volnának. Olykor-olykor időt is kell engedni a hősnek, hogy kissé kifújassa magát.

Tehát: valahogy úgy, ahogy egy távolba utazott baráttól levelet ha kap az ember, amelynek az egész utazás lefolyásáról tájékoztatást kell nyújtani, mi is egyes különálló epizódokat

ragadunk ki az elmúlt időből, hogy az átugrott évek felől tájékozódassanak.

Kirándulás az erdőbe

— Nagyszerűen fölfrissítette a ma esti eső a levegőt, — mondotta az önkéntes inspekciósook egyike.

Reggel volt, az ablak előtt állott és lenézett a veteményes kertbe. A klinika professzorát várták.

— Szinte kedvem volna kirándulni az erdőbe, — mondotta egy másik és belenézett a mélyen kék égbe. Kinek van kedve velem jönni?

— Nagyszerű! Csínáljunk együttes kirándulást az erdőbe! — kiáltott az első.

— Én nem mehetek, leckét kell adnom... nekem vivó óráim van... én meg vagyok hiva... hallatszott sajnálkozva mindenfelől.

— Az istenfáját! Ugy látom, hogy itten lázadás készül a társaság alkotmánya ellen, — mondotta Léwy. Ugy látom, a kórház kezd veszedelmesen okos lenni. Neked vivóórára kell menned, te leckét adsz, neked istentudja mi ügyed van... mind olyan dolgokat hoztok föl kifogásnak, amik miatt éppen mindannyiunknak ki kellene szökni az erdőre. De én ünnepelesen tiltakozom ellene, hogy a kórház eddigi dicső erkölcsi imigyen megsértessenek és kérem kell az urakat, hogy az erdei kirándulás nyelbe tüsssessék.

— Ha már egyszer az ügy tárgyalás alá került, hát nem szabad napirendre térni fölötte, — kiálto ta Fangel. A kórház becsülete okából legalább is egy szekérelja kirándulónak ki kell menni. Mindenek előtt jelentkezzenek az önként vállalkozók, mint valami szerencsétlenségnek („mindenkit érhet baleset“) — a többit kisorsoljuk. Aki a kirándulásra önként jelentkezik, — lépjen elő!

Mindannyian előre léptek.

— Helyes, így van az rendjén! — folytatta Fangel. — Most pedig küldöttséget kell menesztetni a születési intézetbe, valamint a nagy nyilvánossághoz.

— Legjobb lesz, ha úgy teszünk, mint Saul, — mondotta Léwy. — Saul tudniillik leölette az őzreit és a véres darabokat széjjel küldözte Izraél országában, parancsot adott az ellenség ellen való kivonulásra azzal az ítélettel, hogy: imigyen történjék mindenkiel, valaki Sault és Sámuelt híven nem követi.

— Bravó! — kiáltott Fangel. — Gröndal, saktold le a Léwyt és járj körül véres darabjaival Izraélben!

— Óh, — válaszolt Léwy, — mégis csak igazuk van az embereknek, ha azt mondják, hogy a mi korunk visszajára fordított egy kor. Mindamelllett én meghajlok a kor szelleme előtt és hajlandó vagyok Gröndalt, valamint Fangel hódprébéknek tekinteni.

— Ime, az a bizonyos kontravicc, melynek illatáról hiteles adatok keringenek a nép egyszerű gyermekei között, — mondotta tudományos hangon Fangel. — Egyébként pedig a kirándulás ezennel kezdetét veszi. Allons! Mindenekelőtt azonban adjuk át a jótékony feledés örökkévalóságának azokat, akik félre kívánnak állni, hogy erdei kirándulásunk halasztást ne szenvedjen miattuk.

— De hol van Bendixen? — kérdezte valamelyik. — Bendixennek föltétlenül velünk kell jönni. Olyan nélkülözhetetlen, mint egy hőmérő, vagy biztosító szelentyű. Ha mi többiek jókedvvel vagyunk, akkor ő komoly marad, — amikor meg mi vagyunk komolyak, akkor ő kicsapongóvá válik és vadul. Az ilyen alkalmaknál hasonló hivatást tölt be, mint az uszótest a Watt-féle gőzgépekben: vizet enged a kazánba, ha kevés van benne és dugaszol, ha sok már a víz.

(Folyt. köv.)

Mégis csak CZINK fest, tisztit vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

kis kö

Egyszer jom történetét vándorcirkusz meny csepürág beri mozdulato vak népet mu — neve Jan vasketrecben szabadult lár volt és buskora. Fejét méruan gubbasztzedett volna öserdőt sohasebol származott.

A fogsá beteges melárcsa előtt. szivárgott át.

Ekkor eleinte tunyátétet. Amikor fogai kivillan. Ez nem harakedvetlen moNyugtalanul a vágyódás ségével nőtt.

Hét hó bön már fe Szörzete me lakan lehull lobkoltozatár fejlődtek, ge élet értelme

Hónap kendezést, —

Egy r a ketrechez, tagoltan ha fadobszerű tagok. Pál

— Br

Másna

szólt: — K

Ettől

ven, amely

Pál, — am

dezett szava

hogy a Kon

tához a leg

És a

folyékonyan

tudatosság,

szédét már

hangzavarra

dobszerűen.

tokat mond

a szavakhoz

mükbe és s

tasztikus go

sérlet alatt

lenség sürü

Pál k

esot. Öt ne

A szavak é

kon kereszt

eljuthasson

Ebbe

történt a c

nem tudott

külás jelent

beri képzel

meg semmi

csak a bel

megközelite

lény lett:

tünemények

képzetek, a

hatunk. Ta

ban nemcsa

emberi teh

vét. Milyen

szelleme ét

ból. Talán

ott életre.

nünk! Ez

jében. Ott

el hozzá.

rt „Isten szeme“ vigyáz a templomból maradt és a tnt annak a hét zsidó családnak a hitközséget meg- en annyiraszigoruan vet- hogy a családhoz tar- megházasodott, elköltözött

sok minden megváltozott, amely hitközségben töm- ág, melynek nem egy olyan ik valóban országos mun- hitközség nyugalmát az ulaharc tartja izgalomban. edulában kelt ki az ellen, király fogadtatásán részt ra, mely éppen a román- gkinosabb feltűnést, Breit emesen. Ezzel a vihar vé- gimnáziumban vas még ak. Ezt a tanulók érzék között szerepel az is, hogy zniók kelt a tanárnál. A lönben a karánsebesi zsi- adtak be és most izgatott ak eredményét.

ása szinte azonos Lugosé- elmorzsolódott, amikor a lyamatot megállította. Ma lán egyetlen komoly gon- oltartja magát a nemzeti retlen is készséggel vesz ben. Különben a karán- k ki: vitaestélyt rendez- ellentele Klein Sándor gjeszöd győzelmével vég- armincezer lejt jegyzetek a nemes gondolkodásu el- zsidó élet irányítása ki- tsch dr. főrabbi egyike a kinek vezetése mellett lyik, főképen az ifjuság 6th H. Ernő dr. került, munka körében is sokat lóság hangja Pálffy Már- antummal barcol a zsidó s és fegyelmzett mun- galakult az Aviva, élén- tékes írói készséget sejt- életet hoz majd a lea- sz. b.

rt vásárolunk, ne fogad- t.

az rendjén! — foly- pedig küldöttséget kell intézethez, valamint a

na úgy teszünk, mint r. — Saul tudniillik le- darabokat széjjel kül- n, parancsot adott az ulásra azzal az itélet- enjék mindenkiel, va- ven nem követi.

ott Fangel. — Gröndal, rj körül véres darab- Léwy, — mégis csak nek, ha azt mondják, ajára fordított egy kor. ok a kor szelleme előtt ndalt, valamint Fangel

nyos kontravicc, mely- tok keringenek a nép- t, — mondotta tuda- — Egyébként pedig a tét veszi. Allons! Min- k át a jótékony feladás t, akik félre kívánnak ulásunk halasztást ne

ndixen? — kérdezte nek föltétlenül velünk zhetetlen, mint egy hő- rtyü. Ha mi többiek r ő komoly marad, — t komolyak, akkor ő adul. Az ilyen alkál- tólt be, mint az uszó- tükben: vizet enged a benne és dugaszol, ha

(Folyt. köv.)

bbban Cluj

Vivianna

Sas László most megjelent fantasztikus kisregényéből közöljük mutatóba az itt következő részletet:

Egyszer Pál felkeresett és elmondotta a ma- jom történetét. A majmot Pál valamikor régen egy vándorcirkusz örmény gazdájától vásárolta. Az örmény csepürágó a szerencsétlen állatot ostoba em- beri mozdulatokra tanította és a kisvárosok és fal- vak népét mulattatta vele. A jólfejlett csimpánz — neve Jambó, — Pál az állattanyán, a nagy vasketrecben helyezte el. A csimpánz, bár meg- szabadult láncaitól, a ketrecben mégis kedvetlen volt és buskomor. Nyugtalanította és leverte a fog- ság. Fejét melán huzta a mellére és olyan szomor- uan gubbasztott, mintha az őserdők vágya nehe- zedett volna öntudatlan életére. Pedig ez a majom őserdőt sohasem látott: idomított majomgenerációk- ból származott.

A fogság első idejében egyre fokozódott a beteges melankólia. Bágyadtan elnyult a ketrec rácsa előtt. Tekintetén fájdalom és szemrehányás szivárgott át.

Ekkor kezdődtek meg az oltások. Jambó eleinte tünnyen és közönyösen tűrte a könnyű mű- tétet. Amikor a tü ele beleszaladt a bőrébe, fehér fogai kivillantak puha és idomatlan ajkai közül. Ez nem harag volt, nem is tájdalom: lenéző és kedvetlen mosoly. Később érdeklődése fokozódott. Nyugtalanul várta az oltás idejét. Szemét ilyenkor a vágyódás ragyogása öntötte át. Az oltások erős- ségével nőtt az állat kíváncsisága és érdeklődése.

Hét hónapig tartott a kezelés. Ekkor Jam- bón már feltűnő külső változások mutatkoztak. Szőrzete megritkult és kopni kezdett. Füléről is lassan lehullottak a szőrök. Később keskeny hom- lekoltozatáról es hátáról is. Éles körmei vissza- fejlődtek, gerince kiegyenesedett. Szeméből már az élet értelme világított.

Hónapok múlva, — Pál folytatta a betecs- kendezést, — emberi alakja volt.

Egy reggel, — Pál fecskendővel közeledett a ketrechez, — kinyílt az ajka és dadogva és tagoltan hangok buggyantak ki a száján. Rekedt, fadobszerű hangok voltak, nehéz és lomha szó- tagok. Pál csak ennyit értett:

— Bre-he-me.

Másnap az oltás alatt a majom újból meg- szólított:

— Kre-hen-ge.

Ettől kezdve a majom beszélt: olyan nyel- ven, amely egyetlen élő nyelvhez sem hasonlított. Pál, — amennyire lehetett — feljegyezte a töre- dezett szavakat. Hosszu kutatások után felfedezte, hogy a Kongó vidékén élő benszüllött nyelvalka- táshoz a leghasonlatosabb a majom beszéde.

És a majom egyre többet beszélt. Most már folyékonyan és folyamatosan. Arcán felesillogott a tudatosság, aztán az értelem és az okosság. Bes- zédét már össze sem lehetett hasonlítani azzal a hangzavarral, amely megszólalása első idejében fa- dobszerűen hatott. Értelmes és összefüggő monda- tokat mondott, csak a kulcsot kellett megkeresni a szavakhoz, hogy be lehessen hatolni az érte- lémükbe és szét lehessen pillantani abban a fan- tasztikus gondolatvilágban, amely a csudálatos ki- sérlet alatt a majom agyában a tunya értelmet- lenség sűrű rétegei alól felszabadult.

Pál lázasan kereste az új nyelvhez a kul- csot. Őt nem a nyelvész tudásszomja ösztökölte. A szavak értelmére azért volt szüksége, hogy azo- kon keresztül megláthassa felfedezése méreteit és eljuthasson a felszabadított világ titkaihoz.

Ebben az időben Pál sokat szenvedett. Meg- történt a csodátétel: megszületett az új világ, de nem tudott behatolni rejtelmeibe. A külső átalak-ulás jelentősége már maga tulzárnyalta az em- beri képzeletet. Pedig ez még nem magyarázott meg semmit: a kísérlet eredményeinek arányait csak a belső átalakulás felismerésével lehetett megközelíteni. A majomból értelmes, gondolkodó lény lett: talán meglátott olyan jelenségeket és tüneményeket, talán voltak olyan megfigyelései és képzetei, amelyenkről mi emberek nem is álmod- hatunk. Talán fantom lakott benne, amelyet azon- ban nemcsak a ketrec rácsa zárt le, hanem az emberi tehetetlenség is: Pál nem értette a nyel- vét. Milyen nyelv lehetett? Talán az őskorok szelleme ébredt fel a tudatok alatt lezárt világok- ból. Talán az atomszerű jövő forró sejtelve kelt ott életre. Hiszen mélységes, titkos világ él ben- nünk! Ez a világ feltámadt egy tunya állat én- jében. Ott volt előtte, idézte és mégse juthatott el hozzá.

Ma dől el a Marx-kormány sorsa

Ha nem megy keresztül a felhatalmazási törvényjavaslat, feloszlatták a birodalmi gyűlést. Amerika élelmiszersegélyt ad Németországnak

(Berlin, december 7. Az Uj Kelet tudósító- jától.) A birodalmi gyűlés még nem fejezte be a fel- hatalmazási törvényjavaslat feletti vitát. A dél- előtti ülésen csak az első szakaszt fogadták el számottevő szótöbbséggel. A bizalmi javaslat má- sodik és harmadik szakasza feletti szavazást, a pártok között lefolyt tanácskozás után, taktikai okokból a birodalmi gyűlés szombatra halasztotta.

A szavazásnál háromszázötvenkilenc képviselő volt jelen, jóval több tehát, mint amennyi a győ- zelemhez szükséges, de a kormány attól félt, hogy a zárószavazás előtt a képviselők egy része elhagyja az üléstermet. Az utolsó pillanatban ugyanis súlyos

konfliktus keletkezett a nemzeti párt és a kor- mánypártok között.

Ha szombaton megobstruálják, vagy elbuk- tatják a javaslatot, Marx kancellár feloszlattja a parlamentet. Ezt minden párt tudja, mert már tegnap kiszivárgott, hogy Ebert birodalmi elnök hozzájárult a birodalmi gyűlés feloszlatásához és a feloszlató kéziratot alá is írta.

Washington, december 7. Lenroot szenátor törvényjavaslatot nyújtott be az amerikai parla- mentben egy huszmillió dolláros segélyről, melyet élelmiszerek beszerzésére adnak Németországnak. A javaslatot valószínűleg rövidesen megszavazzák.

Mit nem lehet lefoglalni adóban

Hová kell felebbezni a sérelmes végrehajtásért? A hitelező adóját az adóssal fizetetik meg

Kolozsvár, dec. 7. Az adófelebbezési tárgya- lások befejeztével megkezdődött az esedékessé vált adók behajtása és mivel a közönség általában azt hiszi, hogy adóban a párnákat is le lehet foglalni az egységesített eljárás szerint, időszerű a törvény erre vonatkozó részét ismertetni. Az 1921 augusztus 21-én kelt „A közjvédelmek behajtásáról“ szóló törvény ugyanis

mentesíti a végrehajtás alól

a 25. szakaszban felsorolt következő ingóságokat:

- a) Ágyak, ágynemű, az adós és családjának okvetlenül szükséges ruházata;
- b) két ökör, egy fejűstehén, négy kecske vagy négy juh, avagy egy disznó az adós választása szerint és az ezek- nek két hónapra szükséges takarmány, továbbá a vetéshez szükséges magvak;
- c) szekér, vízfordó, eke vagy más hasonló szerszám, vagy szállító- eszköz;
- d) művészeknek, tanároknak vagy mások- nak szükséges könyvei 400 lej értékig az adós választása szerint;
- e) gépek, mindenféle butorok és eszközök, amelyek a gyakorlati tanuláshoz vagy tudományos és művészeti foglalkozáshoz szüksé- gesek 600 lej értékig, viszont más foglalkozásuak- nál 300 lej értékig az adós választása szerint;
- f) méhkasok, selyemhernyók és eperfalevelek a méhek és hernyók szaporodásának ideje alatt;
- g) katonai és más felszerelések.

Az utóbbi öt pont alatt felsorolt tárgyak csak az egyenes adók végrehajtása alól mentesek (tehát bűntetések, pótdadók, stb. alól nem). Ha ez eljáró

Jellemjavító agyoperáció Budapesten

Ranschburg és Lobmayer tanárok műtét újján változtatták meg egy gyermek kóros jellemét

(Budapest, dec. 7. Az Uj Kelet tudósító- jától.) Két héttel ezelőtt tartották meg Budapesten az első gyermekpedagógiai kongresszust, amelyen Ranschburg tanár többek között egy rendkívül érdekes műtétre hívta fel a kongresszus figyelmét. A műtétet egy alig tizesztendős fiún hajtották végre, nem mindennapi céllal. A műtétet a gyer- mek jellemének megváltoztatása céljából hajto- ták végre. Pontosabban szólva a műtét célja az volt, hogy a fiú rossz erkölcsi tulajdonságait a műtét segítségével megszüntessék és a fiút jobbá tegyék. És

az agyműtét, amelyet a fiun végrehaj- tottak, teljes sikerrel járt.

A rendkívül érdekes műtétet Ranschburg tanár diagnózisa és indikációja alapján dr. Lob- mayer Géza sebésztanár hajtotta végre, aki a mű- tétről a következőket mondotta:

Influenzás megbetegedések, különösen pedig az ugynevezett encephalitis letargica után, egyes esetekben agygyulladás marad vissza. Ez az agygyo- más úgy jön létre, hogy az agykamra csatornái eldugulnak és így az agykamrában levő nedv fel- szaporodik anélkül, hogy szabadon keringhetne. Az elzárt és állandóan szaporodó nedvek (nem vér) nyomást gyakorolnak az agyra és e nyomás követ- keztében különböző rendellenes tünetek jönnek létre.

— Mit hozzon az angyal Kun Mátyástól, Calea Victo- riei 2? — Nagymamának szem- üveget!

A szűzbenlevő tizesztendős fiú is átesett egy ilyen encephalitis letargicán és nála is fölléptek az agygyulladás következtében a rendellenes tünetek. Egyik ilyen rendellenes tünet volt a rezgő látás. Nem tudott szilárd képet alkotni a szemügyre vett tárgyról, hanem állandóan rezgő képeket kapott, egyébként egészséges szem birtokában.

A betegség következtében teljesen meg- változott a fiú jelleme.

Az azelőtt szorgalmas, jó tanuló hanyaggyá vált, az azelőtt megbízható gyermek hazudni, csalni és lopni kezdett, az azelőtt békésen otthon tartózkodó fiú kóros csavargási hajlam vett erőt, úgy hogy egyre nagyobb időközökre eltűnt hazulról és szer- tesztét kóborolt. Oly erőssé vált nála ez a csavargási hajlam, hogy társait is csavargásra csábította. A befolyása pedig oly erős volt, hogy ma, amikor ő már gyógyultnak tekinthető, elcsábított társai még mindig elmaradoznak hazulról.

— A fiút Ranschburg professzor vizsgálta és ő kísérletezett vele. Ugyancsak ő állapította meg a kóros fizikai és erkölcsi elváltozások okát is és ő állapította meg a műtét indikációját. A fiút megoperáltam. Agyműtétet hajtottam nála végre oly módon, hogy új csatornákat készítettem az eldugasztott agykamrák számára. A műtét rend- kívül súlyos, hiszen oly területen kell dolgoznia a sebésznek, ahol az agy legfontosabb és legkénye- sebb gócpontjai vannak elhelyezve. A műtét sike- rült, az agygyulladás megszűnt és a gyermek gyó- gyultnak tekinthető.

Megszűnt a rezgő látás és megszűntek a gyermek erkölcsi defektusai.

Jó tanuló lett belőle, otthonülő fiú, akinél nem vésztek észre a kóros hazudozás hajlamát.

Arra a kérdésünkre, hogy lehet-e ebből az esetből általános következtetést levonni. Lobmayer

EGÉSZ LAKBERENDEZÉSEKET, RÉGISÉGEKET ÉS ZONGORÁKAT, ÉKSZEREKET VESZEK, ELADOK ★ STERNBERG J. ★ ORADEA-MARE PIAȚA UNIRII

tség ...

szolgája, a perselyes Könyvrületességet és a zidek óta. Kettőn — tesen egy felkiáltójelet mindenüvé eljut, ahol ze. Esküvőkön, temer csak ott áll a felkiáltójelet egyik fele — persely csengése érthető törődtek és elhatudnak maguk helyett perselye az emberi jómozdulnak a szívek és ztanak a kezek.

semmi dolga sem csak a jószágot szoljöttre ösztökélte az előtt szokatlan eset n. Akadt valaki, akítása gyáva és sötét

ott állt a Széchenyi-zúlkölködöket, hanem időságot reprezentálta nek előtt. És erős, vertek néhányszor a perselyes zsidónak, re.

fényes nappal is Ko-

(j. f.)

ai lázadók ellen

Ya Tsen, a délkinai óta konfliktusban van incidenst provokált aben. Azzal fenyegeoglalja a katonai szajövedelmét más át-yos külföldi köleső az érdekelt hatalma azt a jelentést egy a lázadók támaormány utasításához aggyal együtt angol a Kantonban a vámaeztette Sun Ya Tsen mely esetleges lépés szerint Amerika, ztvesznek a kantoni t nagyobb incidenst

eredménye

silenc napig tartó kommunista és 178

tekintti a magyar

ét Az „Universal“ a yhoz intézett távnykörökből kapott t a kérdést végleg

ásjegyzéke

Kolozsvárt fizettek 100 lejért
2-92-2-95
050-00-052-00
011-10-011-20
10-40-10-50
8-45-8-50
16-80-16-95
17000-17500
8800-9000
42-55-42-60
35800-36300

gyermek-

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei félevre 320 lei, egész évre 620 lei.

Tizenkétévi börtönre ítélték a bécsi feleséggyilkost

Dramai jelenetek a bíróság előtt
(Bécs, dec. 7. Az Uj Kelet tudósítójától.)
 A Mauthner-ügyben ma hoztak ítéletet. Az ítéletet megelőző tanúkiballgatások során szerepelt a vádlott egyik volt felesége K. Helén, aki Mauthnert rendkívül féltékeny embernek mondotta. Amikor még felesége volt, soha nem engedte, hogy más férfire nézzen és ha éjtelenben vagy kávéházban voltak, háttal kellett ülnie a vendégeknél. A vádlott különben őt is gyakran bántalmazta.

A bukaresti származású és a családnál lakó Arthur Aurél nevű banktisztviselő elmondotta, hogy naponta volt veszekedés Mauthnerrel. Az asszony gyakran panaszkodott és többször ismételte abbeli félelmét, hogy az ura valamely éjjel álmában meggyilkolja. Többször megkérte, az esetben, ha segélykiáltásokat hall, siessen a szobába. A vádlott huga, Hirsch Amália, kijelentette, hogy egy év óta nem járt fivéréhez, mert nem bírta el a házaspár veszekedéseit. A tanu férje, Hirsch Jakab elmondja, hogy az asszony sokat perlekedett. Az orvosszakértő véleményének felolvasása után a törvényszék felolvasta az esküdekhez intézendő kérdéseket. Mauthner megegyeszer felállott és így szólt:

— Meg kell jegyezmem, hogy amikor az asszonyt fojtogattam, olyan ingerült állapotban voltam, hogy arról nem tudnék számot adni.

A vád-és védbeszédek után az elnök megkérdezi Mauthnert, van-e mondanivalója. Mauthner erre odalép a bíróság elé, letérdel, kezét összekulcsolva így esedezik:

— Magas törvényszék! Igen tisztelt esküdt uraim! Gyermekeim nevében esedezem, bocsássanak meg nekem!

Az elnök:
 — Mauthner ur álljon fel, ez nem ide való.
 A vádlott feláll és így szól:

— Gyermekeim nevében esedezem: kérem, bocsássanak meg egy szerencsétlen beteg embernek!

Az esküdték több mint egy órai tanácskozás után a gyilkosságra vonatkozó kérdésre igennel feleltek. A verdikt alapján Mauthner tizenkét évi súlyos börtönre ítélték. A gyilkosság évfordulóját az elítéltnél sötét cellában kell eltöltenie.

Hétfőn állapítják meg a költségvetés végleges számadatait. Bukarestből jelentik: A költségvetési bizottság hétfőn fogja megállapítani a költségvetés végleges számadatait. Mihelyt a munkálatok végleg befejeződnek, Bratianu Vintila tájékoztatni fogja a sajtót a költségvetés részletei felől.

Tudnivalók a bukaresti kongresszusra utazó kereskedők részére. A december 9-én és 10-én Bukarestben tartandó országos kereskedőkongresszus megmozgatta egész Románia kereskedő társadalmát és gazdasági szervezeteit. A CFR. igazgatósága, tekintettel arra, hogy Erdélyből és a Bánágból több ezer kereskedő és iparos utazik el Bukarestbe, minden tőle telhető megtett a forgalom zavartalan lebonyolítására. Különvon tot nem bocsáthatott ugyan a Sfatul Negustoresc rendelkezésére, de a hetvenöt százalékos kedvezményű jegyek érvényességét már december hetedikétől kezdve életbeléptette és december tizenegyedikéig meghosszabbította, hogy a résztvevők fokozatos utazását lehetővé tegye. A kolozsvári Sfatul vezetősége ez-úton is felkéri a delegátusokat, hogy az elutazást péntek reggeltől szombat estig csoportonként eszközöljék és aki csak teheti, utazzék el pénteken vagy szombaton reggel. A vasutigazgatóság a szombatesteri gyorshoz külön kocsit csatoltat, amely Máramaroszigettől Kolozsváron át közvetlenül viszi a kongresszus delegátusait Bukarestbe. Nem lehetetlen azonban, hogy Hosszu kolozsvári kerületi igazgató intervenciójára Nagyváradon vagy Kolozsváron szombaton este még egy külön kocsit csatoltat a vasuti vezérigazgatóság a bukaresti gyorsvonathoz. A kongresszus megnyitása vasárnap délelőtt 10 órakor lesz. Az elszálláselő-bizottság Bukarestben a Gara Nordon (északi pályaudvaron) várja a kereskedődelegátusokat. A Sfatul felhívja a kereskedők figyelmét, hogy az induláskor váltott féljegyet — amely az ingyenes hazautazásra jogosít — saját érdekükben őrizték meg.

Élelmiszerfőlösleget Berlinnek! Bukarestből jelentik: Az itteni lapok sokat foglalkoznak a berlini étellel. Berlinben egy személynek napi szükséglete 800—1000 lej, ha az illető nem szállodában, hanem penzióban lakik. Egy jobb ebéd ára 350—450 lej, egy operaházi jegy 4—500 lej, egy ruha 10—12 ezer lej. Egy szállodai szoba 950—1000 lej. A bukaresti lapok ebből azt a következtetést vonják le, hogy a romániai élelmiszerfőlösleg legjobb piaca ma Berlin és Németország lenne.

A lugosi csoport chanukaünnepélye. Kiválóan sikerült chanuka-gyermekünnepséget rendezett vasárnap délután a Lugosi Cionista Egyesület. A csoport elnökének, dr. Deutsch Mórnak megnyitó szavai után gyertyagyújtás, szavalatok, énekszámok, előkép és chanukatárgyu héber szindarab következtek változatos egymásutánban, iskolásleányok és fiúk kitűnő előadásában. Végül pedig Katz Salamon főként szép tenorhangján egy-egy jiddis és német dalt énekelt. A nagyszámú közönség lelkesen ünnepelte Katz Salamont, nemcsak nagyszerű előadásáért, hanem kitűnő munkájáért is, melyet a gyermekek előkészítésével végzett. A sikerért való érdem oroszlanrészre özv. Wechsler Lipótnét illeti.

Házasság. Grósz Pál cipőkereskedő Satumare és Weiss Valéria Eperjes e hó 9-én tartják esküvőjüket Satumareban. (Minden külön értesítés helyett.)

Játék-kiállítás. Varázslatos, megejtő gyűjteményt mutatnak be mostanában a kolozsvári Parisien-áruház szuterén helyiségében. Nagyszerű francia és takaros német játékbabák mellett a kolozsvári játékáruvagy ötletezen öltöztetett babái, oldalt egy másik részén apró mozdonyok és játékozmozik, amiken azonban valóságos filmet is le lehet pergetetni. Vetítő gépek, tanulságos gépekkel, kemény hirtalovak, amiknek nem szabad megbokrosodniok. Gondolkodásra készítő építő-kockák, elmés hangszerek, furcsa, kedves és mókás állatok, gummi majmok, rikácsoló papagályok ezerszínben labdák és gömbök, az ember mesevilág közepén érzi magát a csillogó sok apróság között és belénk lopózik legszebb napjaink emléke. Szombaton nyílik meg ez a gyermeki lélek tisztaságát sugárzó kiállítás, ahol gazdag és szegény szülőik gyermeke egyaránt talál maga számára izlöss, praktikus és lelketvidítő játékokat. Az első etajta kiállítás ez Erdélyben, amely iránt városzerte eddig is nagy érdeklődés nyilatkozott meg.

Palotaforradalom két szerb lap szerkesztőségében. Ujvidékről jelentik: Alig néhány héttel ezelőtt történt, hogy a belgrádi „Novosti“ című napilap szerkesztősége, miután fizetésemelésük és más ügyei miatt nem tudtak megegyezni a laptalajdonosokkal, elhatározták, hogy valamennyien otthagyják a szerkesztőséget és a lapot saját költségükön „Beogradski Novosti“ címen jelentetik meg. A napilap ezután rendesen meg is jelent és a szerkesztőség annyira fejlesztette rövid idő alatt, hogy egyike lett a Belgrád legkedveltebb lapjainak. Ugy látszik ez a precedens készítette a novisadi „Zasztava“ szerkesztőségét arra, hogy kiadókikkal szemben szintén érellyesebben lépjenek fel és jogos igényeiknek teljesítését követeljék. A „Zasztava“ munkatársai már hetekkel ezelőtt fizetésemelést kértek, mert a mai megnövekedett drágaságban képtelenek alacsony fizetésükből megélni. A kiadó képviselői nem voltak hajlandók a szerkesztőség egyik teltételét sem elfogadni és legutóbb a lapot is olyan időben jelentették meg, amely időre a szerkesztőség nem tudja kellőképpen elkészíteni. A szerkesztőség összes tagjai erre elhatározták, hogy kilépnek a részvénytársaság kötelékéből és önállóan adják ki tovább a lapot.

Jegymegváltás. A kolozsvári zsidó nők „Jehudit“ kulturegyesületéhez a mai napon jegymegváltás címén a következő adományok érkeztek: Sennensieb Herman 300, Kelemen Bernát 300, Grünwald Samu 100, Glück Herman 40, Zelig Samu 100, Heves Vilmos 100, Finkler Samu 20, Janovitz Péter 20, Grünfeld Lajos 100, Janovitz Vilmos 100, Führer Jakab 40, Rónai Ferenc 5, Breuer Mór 40, Izrael és Tsa 50, Glück Izrael 20, Szilágyi Arthur 20, Erdős Viktor 10, dr. Kádár Imre 10, Darvas Simon 20, dr. Ligeti Ernő 10, Blumenfeld Simon 20, Lax Lázár 20 lej.

A brassói német konzulátus közli az érdekeltekkel, hogy irodáit, melyek eddig a Koronaszállóban voltak, Postarát (Postwiese) 20 alá helyezte át.

Delegátusválasztás az ortodox kongresszusra. Egyik legutóbbi számunkban téves tudósítás alapján azt írtuk, hogy a margittai hitközség delegátusa Mátyas Adolf lett. Most arról értesülünk, hogy Mátyas Adolfot Rettegen választották meg.

A nagyvárad vendéglőskongresszus
 Nagyváradról jelentik: A vendéglőskongresszus, mint azt már megírtuk, imponáns lefolyású volt. A hatóságok képviselői előtt elpanaszolt sérelmeket maga Modola belügyi államtitkár is indokoltan tartotta és több ügyben, így Déva város panaszaiban, továbbá a temesvári szállótulajdonosok sérelme tárgyában haladéktalanul intézkedett. Temesváron a napi szobaárak után fizetik a községi harminczszázalékos pótdót, ami csakis a törvény téves magyarázatának tulajdonítható. Az államtitkár megígérte, hogy nemcsak ezeket, hanem az összes konkrét sérelmeket jóindulatúan fogja kezelni a kormány, amelynek nem lehet érdeke, hogy a virágzó ipar tönkremenjen. A kongresszus vendégei — körülbelül négyszázan — délben a Dreher-sörgyár vendége volt. Itt Catana rendőrprefektus beszélt. Este ünnepi banketten a várad cukrászok és szakácsok mesterségük legjavát adták. A vacsora a Kereskedelmi Csarnok nagytermében kezdődött és jelen voltak: Hanzu tábornok, a divízió parancsnoka, Modola belügyi vezérigazgató, Joande ezredes, a helyőrség parancsnoka, Hodor Viktor prefektus, Bucico Coriolan polgármester, Ille főügyész, aki az igazságügyminisztert képviselte, Catana rendőrprefektus, Gussi, az állam-biztonsági hivatal főnöke, dr. Popper Akos, a kereskedelmi csarnok elnöke, Coroiu pénzügyigazgató és több hivatalos személyiség. A pohárköszöntők sorát Hanzu tábornok nyitotta meg, aki a királyt köszöntötte, Leautey elnök a várad kongresszus rendezőire üritette poharát. Hodor prefektus a vendéglősipar fontosságára mutatott rá és arra, hogy az állami konszolidáció munkájában milyen szerepet tölt be. Bucico polgármester, Catana rendőrprefektus, Moldeanu belügyi vezérigazgató beszéde után a nagyvárad vendéglősök és kávéosok nevében Friedrich Zoltán mondott beszédet. A kolozsvári vendéglősök nevében Tufli Richárd köszöntötte meg a rendezőség munkáját.

Elsőrendű bükk, tölgy és hántott tűzifa, aprított és vágott a legolcsóbban Janovitz Vilmos tűzifafabrikájában kapható. Cluj, Str. Enescu, (Gyufagyár-u.) Telefon 127 és 918.

Ezer halottja van az olaszországi vízáradásnak. Rómából jelentik: Bergamo olasz város közelében a glinói vízduzzasztómű gátjának átszakadása olyan óriási aranyu árvízkatasztrófát okozott, amelyhez talán csak a legutóbbi amerikai árvízszerecsétlenség hasonlítható. Az történt ugyanis, hogy a Bresciától északra épült scalve-völgyi 36 méter magas és 42 méter vastag gát-töltés a viharos esőzés és hóolvadás következtében beállott óriási víztömeget nem bírta el, átszakadt s a tengernyi víz hihetetlen erővel és gyorsasággal száguldott végig a Scalve-völgyen és a Corona oldalvölgyében. Az ár egész falvakat ragadott magával. Decco, Gaudio és Corne falvak teljesen eltűntek a föld színéről. Öt nagy energiatermelő állomás is elpusztult. A halottak száma az eddigi hírek szerint már az ezer felé jár. A gátszakadásal egyidejűen a Decco-folyó is kiáradt medréből és mintegy nyolc méter magasságban elöntötte a völgyet. Decco község ötszáz lakosa közül mindössze öt menekült meg. Gaudio háromszáz lakosa és Corne majdnem ezer lakosa községek teljesen megsemmisültek. Ugy az egész Scalve-völgy, mint a Corcone oldalvölgye víz alatt áll. Az azonnal megindított katonai segítőakció igen sok holttestet szedett össze. A segítő munkát nagyon megnehezíti az, hogy a völgy valamennyi utja és hidja használhatatlanná vált az áradás következtében. A katasztrófa hihetetlen riadalmat keltett egész Olaszországban. Már szombaton este megérkeztek Bergamóból, Bresciából és Milanóból az első segélyesapatok, amelyek nyomban több mint száz holttestet huztak partra. A mentőesapatok a járhatatlan vált utak és hidak miatt csak alig tudják megközelíteni a szerencsétlenség színhelyét. Mussolini miniszterelnök az első hírek után azonnal a helyszínre küldte Lissia hadügyi államtitkárt, a kerület képviselőjét. A miniszterelnök egyébként egész éjszakán át hivatalában maradt s maga adott utasításokat telefonon a mentőszolgálatok vezetésére. Vasárnap este maga a király is a szerencsétlenség színhelyére utazott a belügyi másodállamtitkár kíséretében. A közmunkügyi miniszter is elutazott már az elpusztított vidékre. A szerencsétlenségek oka állítólag az, hogy a gát építésénél rossz anyagot használtak. Más feltéves szerint a gátat hibásan kötötték a hegyhez. A villamosművek mérnökei és munkásai közül sokan borzalmasan megcsontultak. A kárt kétszázmillió liránál jóval többre becsülik.

A Baumel, Steiner és Trsa rt. lugosi cég, udvári szállítók „Besco“ likörkülönlegességei egyenértékűek a holland és francia gyártmányokkal.

SPORT

Haggibor—Universitatea. Ha az időjárás szeszélye megengedi, a két csapat vasárnap játsza le bajnoki mérkőzését. A fontos mérkőzésen, amelyet Markovits Miksa aradi bíró fog vezetni, a Haggibor felállítása ez lesz: Rosenfeld, Pollák, Lázárovits, Jakobi, Braun, Gombos, Ankraut, Farkas II, Fahn, Bornstein és Rosenberg.

Beiltották a nagyváradí vivőversenyt. A lázas készülődéssel tervezett országos tör. és vivőversenyt 24 órával a verseny előtt a bukaresti szövetség távirati uton betiltotta.

Külföldi sporteredmények. Pozsonyban a Hakoah—Törekvés 3:2 (2:1) arányban végződött. A mérkőzés nem felel meg az erőviszonyoknak, mert a zsidó csapat klasszisokkal jobb játékot produkált. Bécsben a Hakoah ifjúsági csapata 6:1 (3:0) arányban verte meg a WAC ifjúsági együttesét az Amateurek által kitzűzött Seemann-kupáért való küzdelemben. Zürichben a Hakoah 4:1 (1:1) arányban győzött a Wipkingen ellen. Londonban a ligabajnokság e heti eredményei ezek voltak: Aston Villa—Middlesborough 1:1, Cardiff City—Nottingham 1:0, Sheffield United—Liverpool 1:1, Bolton Wanderers—Wetham United 1:1, Burnley—Newcastle United 3:2, Ewerton—Birmingham 2:0, Preston North End—Chelsea 1:1, Sunderland—Huddersfield Town 2:1, Arsenal—Blackburn Rovers 2:2, Tottenham Notpurs—Westbromwich Albion 0:0, Manchester City—Notts County 1:0

Francia nemzetközi mérkőzések 1924-ben. A francia labdarúgószövetség 1924-re eddig a következő internacionális meccseket kötötte le: január 13-án Franciaország—Belgium (Párisban), február 15-án Franciaország—Anglia katonacsapatai

(Páris), március 23-án Franciaország—Svájc (Genfben), április 4-én Franciaország—Belgium (Brüsszelben), május 17-én Franciaország—Anglia (Párisban).

Az olasz bajnokságban a Genova veretlenül vezet.

Ujvidéken a Juda Makkabi, mely a szombati tisztújítás révén még avatottabb kezekbe került, országos birkózóversenyt rendezett. A versenyen ötvennégyen indultak nyolc klub színeiben. Az eredmény: légsúlyban második lett Kehl, nehélsúlyban harmadik és negyedik Schlangier és Hoffmann, könnyűsúlyban első és második lett Kóbor és Kohn, közép A-ban első Wiesnecker, negyedik lett Kritzler a Juda Makkabi versenyzői közül.

KÖZGAZDASÁG

A drágulás Budapesten. Budapestről jelentik: A drágulás november 15. óta 5 százalék, november 1. óta 8.8 százalék, július 1-é óta az áruk átlag 4.3-szorosra emelkedtek. Amiért békében 1 koronát kellett fizetni, annak ma átlag 7743 korona az ára.

Módosítják a spekulatörvényt. Aradról jelentik: Tancred Constantinescu kereskedelmi miniszter aradi tartózkodása alatt kijelentette, hogy a spekulatörvény átdolgozás alatt van és igazságtalan rendelkezéseit kiköszöbölik.

Összhangba hozzák a vámilletékeket a valutahullámmal. Bukarestből jelentik: Az ipari és kereskedelmi miniszter, most azt a kérdést tanulmányozza, hogy a kiviteli vámilletékeket miként lehet összhangba hozni a valuta hullámmal. Az ide vonatkozó rendelet három-négy nap múlva megjelenik a hivatalos lapban.

A mai valutapiac

Zürichben a nyitáson a lej 2.95-re, a francia frank pedig 31.15-ről 30.97-re esett. Meglepő gyenge forgalom mellett az áruk így alakultak: osztrák korona 358—363, belföldi magyar korona 170—175, cseh korona 5.70—5.80, svájci frank 34.05—34.60, francia frank 10.65—10.70, dollár 197—199, font sterling 864—870, olasz lira 8.65—8.70, dinár 2.40—2.45.

Valutapiac december 7-én:

Bukarest. Valuták: Napoleon 745, márka —, leva 140, török lira 108, font sterling 875, francia frank 11.50, svájci frank 36.00, olasz lira 900, arachua 375, dinár 240, dollár 201, lengyel márka 85, osztr. korona 29, magyar korona 89, cseh korona 550.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Newyork 572.5—573, London 2507.5—2502, Páris 30.97.5—30.75, Milano 2490—2485, Prága 1675—1672.5, Budapest 300—305, Belgrád 647.5—647.5, Bukarest 295—295, Varsó 131—131, Bécs 80.75—80.75, Berlin 120.

Uj kereskedelmi és iparkamara. Bukarestből jelentik: A kereskedelmi és iparügyi miniszter határozata alapján 1924 január elsején Déván kereskedelmi és iparkamarát állítanak fel, amelynek területe Hunyad- és Alsóheh vármegyékre terjed ki. A kereskedelmi és ipari osztálynak 16—16 beltagja lesz és ugyanannyi kültagja a kamarai terület különböző pontjairól.

Félmilliárd lej hitelt kértek eddig az ipari hitelintézetektől. Bukarestből jelentik: A Creditul Industrial igazgatósága tegnap este ülést tartott, amelyen adminisztratív ügyeket intéztek el. Eddig ötszázmillión felüli összegről érkezett kérvény az intézethez.

Rothmann Márton szabókellékek és Cluj, str. Matia (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz. rövidáru raktára. Eladás nagghan és kicsinyben. Vidékimegzendelés-eket postán eszközö

Max Brotmann Bukarest,

Str. Apolodor 33. külön osztályt létesített és elvállalja a kereskedelem és ipar körébe vágó érdekek képviseletét, bankoknál, központi szerveknél, autoritásoknál stb. stb.

Ön ezzel megtakarítja
a Bukarestbe való utazás
idejét és költségeit.

Referenciák: Bukarest összes nagybankjai.

Ha művészi kivitelű

butort, zongorát

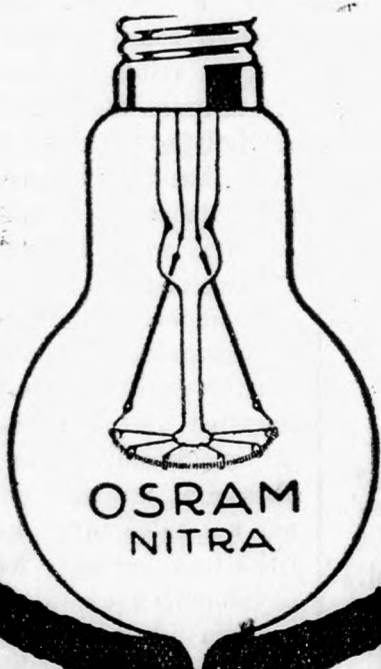
Marosvásárhelyre

SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermelt sztalosok furnirsükségeiteket legoicsóbban itt szerezhetik be

TUNGSRAM

ist die beste Glühlampe

OSRAM
NITRA

OSRAM

felírást kell avillanykörtén látnunk

Ha jó
világítást
akar, ne
sajnálja a
költséget

OSRAM NITRA

Grünwald üvegcsiszolda Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnék. **Oradea-Mare** és tükörgyár Épületüvegezési vállalat — Ujrafonccorozás — Finntükrök Strada Gerillozy 10. szám

piac

aj 2-95-re, a francia
-re esett. Meglepő
ak így alakultak:
öldi magyar korona
-580, svájci frank
0-65-10-70, dollár
4-870, olasz lira

r 7-én:

oleon 745, márka
font sterling 875,
k 36 00, olasz lira
dollár 201, lengyel
magyar korona 80,

Newyork 572-5-
Páris 30-97-5-
Prága 1675-
Belgrád 647-5-
Varsó 131-131,

arkamara. Buka-
ni és iparügyi mi-
január elsején Dé-
rát állítanak fel,
sőt ehér vármegyékre
ari osztálynak 16-
kültagja a kamarai

ek eddig az ipari
entik: A Creditul
este ülést tartott,
intézked el. Eddig
erkezett kérvény az

ea) 2. sz.

sketoston eszköz

M

pe

ő
tást
ne
ja a
éget

lea-Mare

erlely 16. szám

Pályázat

A fogarasi izr. hitközségnél üresedésben levő kántor **מורה ומודין שוחט** állásra. Ajánlkozók kérvényüket bizonyítványaikkal dec. 15-ig az előjáróság címére küldjék be. Fizetés meg egyezés szerint. **Dr. Schul Albert** elnök

Épületüvegezés, képkerepezés,

kávéházi, vendéglői, háztartási cikkek, demionok, táblaüveg, lámpaárak és porcellánedényekből legolcsóbb beszerzési torrás

Ausländer Rudolfnál

Cluj-Kolozsvár, Cal. R. Ferdinand (v. Ferenc J.-ut) 37. sz. alatt, az Uránia palota mellett
Engros! Endetail!

FABRE LINE

FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Direkt vonalak — átszállás nélkül

Constanța
direkt
Newyork

Constanța-Jaffa-Marseille
Constanța direkt Canada
Constanța-Délamerika

A „Canada” hajó indul december 8-án.

Felvilágosításokért és jegyek iránt érdeklődni lehet
„Sarnia” P. sagiul Comoelia, Bukarest
és a „Reclama” Cluj

Férfikalapokat

fest,
tisztít,
formál
és vasal

Fehér István kalaposmester,
Cluj, Unió-utca 21. Redout.

Postai megrendelések is eszközöltnék!

FABRICA IOSEF FLORENZ

MÉRLEG-, SULY- ÉS FÉMÁRUGYÁR ORADEA-MARE, STRADA GILANYI 6

TELEFONSZÁM INTERURBAN 15-71

T. C.

SÜRGÖNYCIM JOFLOR ORADEA-MARE

Van szerencsém tudomására adni, hogy Oradea-Marén modernül felszerelt **fiókgártelepet létesítettünk.**

Gyártunk mindennemű mérlegeket és súlyokat u. m.: vagon-, hid-, toló-súlyos- és közönséges tízedesmérlegeket, balanz és asztali tízedesmérlegeket, továbbá gyógyszerész és különleges mérlegeket, ugyszintén réz- és vas-súlyokat. Elvállaljuk mindennemű mérlegek, súlyok javítását és hitelesítését. **Nagyobb mérlegek javítását vidéken is eszközöljük.**

Fűszerkereskedők figyelmébe

Ajánljuk **garantált vegytiszta** csomagolt törött fűszereinket, u. m. bors, fahéj, szegfűszeg, szegfűbors, sáfrány, 140 leveles kartonokban, izléses és tartalmas csomagolásban.

Saját őrlőgépek!

„Victoria” fűszermalom Oradea-Mare
Strada Avram Jancu

F ü z ő d r ó t

minden szám Lepagenál, Cluj-Kolozsvár, Piata Uniri

ERSTKLASSIGEN

Messing, Metall- und Phosphor-Bronz-Guss

liefert

„TRANSYLVANIA”

Armaturen- und Maschinenfabrik AG.
Târgu-Mureș

Emil Biaga autóraktára Cluj

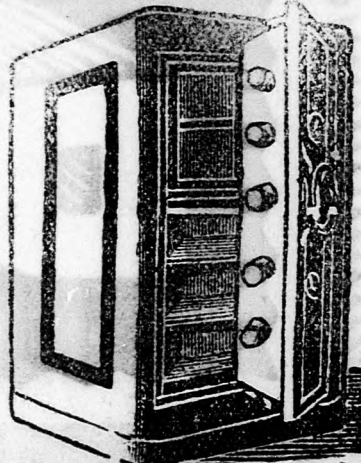
Tömör-gumik teherautókra minden méretben kaphatók

Kivánatra árjegyzékkel szolgálunk

Fabrică de case de bani
Geldschrank-Fabrik
Pénzszekrénygyár

JAKABFI & CO. TIMIȘOARA
Str. Timofei Cip.
(Battyány-utca) 3. szám
Telefon 12-68

Képviseletek Erdély részére kerestetnek

Nagy karácsonyi vásár

Szabó Jenő

női divatruházában

Cluj, Calea Regele Ferdinand 5.

- Jó mosó tenniszflanell . . . 29 lei
- Csikos ruhaflanell . . . 33 lei
- Mintás szövet 39 lei
- Jóminőségű mosókroton 39 lei
- Mintás mosóbársony . . 106 lei
- Duplaszéles ruhaszövet . 78 lei
- 140 cm. széles szövet . . 135 lei
- 140 cm. férfi ruhaszövet 196 lei
- Velourszövet kabátra . . 250 lei
- Francia zefir férfingre . 45 lei
- Fehérneműre való mosott sifon 31 lei
- Duplaszéles mintás se-lyemliberti 138 lei
- Fekete kabátplüss 450-től 1100-ig
- Kabátplüss szürke, barna és fekete 530 lei
- Foulardselyem ruhára . 250 lei

Nagy maradék vásár

Mélyen leszállított árak!

Flegler Gy. Cluj Müipari festő és tapétázó vállalat. :: Legmodernebb szobafestés, zománofényezés és mázolás **Legújabb tapéták! Féregirtás**

Feketeerdői üveg
és mindennemű

porcellánárut
legolcsóbban

Telefon 586

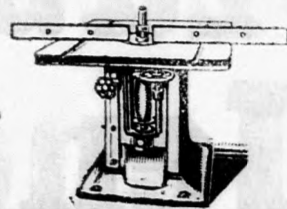
Kerekes Ernő

áruházában vásárolhat
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 4.
Engross! Endetail! 1484

Raktárról szállítjuk azonnal

Framag-Gaggenau gyártmányu
következő fagegmunkálógépeket

Gatter 30 coil
Háromoldalu gyalugépek
Egyengető gyalugéptengely
Hosszlyukfurógépek, köszörűgépek
Szallagfűrész 700, 800 és 900 m/m
Egyengető gyalugép 400, 500 m/m
Egytetemes szallagfűrész
Vastagság gyalugépek
Gömbgyalugép
Marógépek

Technica Rt.

Tárgul-Mures

Sürgőnycim: Technica * Telefonsz. 336

Kalapcsomagoló Hutpackpapir

fehér és színes, Lepagenál Cluj. Kérjen ajánlatot

Telefon 494

15%

Telefon 494

gyarapodik vagyona,

ha levélben vagy személyesen
o o adja fel rendelmenyét. o o

Meg nem felelő árut visszaveszünk.
1291

Nagy Áruház

rövid, kötött, norinbergi és papirkereskedés
Cluj, Piata Mihailu Viteazul

Telefon 758

INDUSTRIA TEXTILA ARADANA SOCIETATE ANONIMĂ

★ **Románia legnagyobb textilgyára Arad** ★

ARADI TEXTILGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

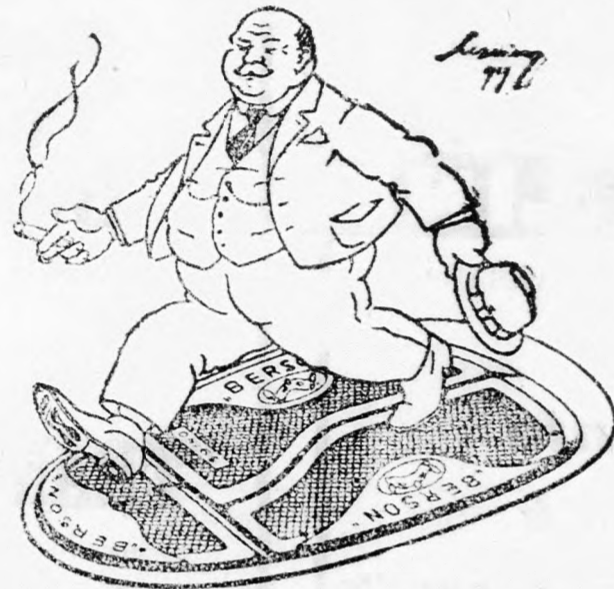
Telefon 758

KEPES ELEK orvosi kötszerész Oradea-Mare

Női és férfi óvszerek nagy raktára

SAS-PASSAGE — SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK, MŰLÁBAR

Cipőire tétessen **BERSON** gummitalpat

és meg fog győződni, hogy ez kellemes viselet. Azon-
kívül a Berson-gummitalp jóval olcsóbb, mint a bőr-
talp, tehát ennek viselése nagy megtakarítást jelent.
A cipőkészítőtől követelje azonban a szakszerű
alkalmazást ezen gummitalpaknak a hozzávaló Berson-
cementtel.

LEGJOBB

ZSEBLÁMPA

DURA

GYÁR TEMESVÁR

„ASTRA” festékgyár Cluj

Strada Regina Maria 25 :: Telefonszám 241

Gyártmányok: Okker, satinober, fekete és falzöl-
dek minden árnyalatban és elsőrendű minőségben

Manometert, mindenféle mérőműszereket készít és javításokat vállal Gáspár műszerész Arad, Strada Horia 1. Javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Herzl-darab a szatmári színházban. Szatmárról jelentik: Tegnap este a szatmári színház Herzl Tivadar tragédiás igazsága „Uj Gettó” című darabját adta elő, melynek első erdélyi bemutatója ugyancsak a szatmári színpadon volt. Az előadásról a helyi kritika egyhangú elismeréssel nyilatkozik. Gróf László új oldaláról mutatkozott be s mint jellemző is előrangú, kidolgozott alakítást nyújtott. Völösey Rózi a fényűző feleség szerepében főreje volt az est sikerének. Szabados, tipikus tőzsdé-alakja, Stoll jól megrajzolt „felhajtója”, Pogány karakterisztikus zsidó-akáitása, Szepessynek néhány jelenetben megnyilvánuló játékkészsége, Békeffy kifogástalan jellemalakítása, valamint Beck, Földes, Kornai, Jodi és Gaál mellékalakjai jó kiegészítői voltak az együttesnek. A zsufozásig megtelt nézőtér hálaosan fogadta a darabot. Az előadás előtt Barna Béla zsidó tárgyú költeményt szavalt el hatásosan.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA
Szombat délután 3 óra: Szentiványi álom.
Este 8 óra: A hattyulovag.
Vasárnap d. u. 3 óra: Tosca.
Este 8 óra: A hattyulovag.
Heti: A hattyulovag.
Kedd: A hattyulovag.

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó: A vérbosszu. Megrázó családi dráma 5 felvonásban. Főszerepben a páratlan Pola Negri. Elragadóan festői film, kitűnő konstrukciója dráma.
Uránia-Mozgó: A sötétség gyermekei. I. rész. Hatalmas kalanddráma két részben és 10 felvonásban. Főszerepben a halhatatlan Guth Hegesa és Huszár Károly.
Apolló-Mozgó: A tűzkerék. Nagyszabású cirkuszdráma 5 felvonásban. Főszerepben a kitűnő Henriette Bonnard. Hajmeresztő cirkuszi mutatványok. Szenzációs kiállítású film.

Hirdetmény

Az Orth. Cheyra-Kadisa választmányának választást folyó hó 16-án délután 3 órára tűzöm ki. Midőn ezt t. tagjaink tudomására hozom, egyben figyelmeztetem, hogy alapszabályaink 82. § értelmében csak azon szavazatokat fogom tekintetbe venni, kiknek neve a választási névjegyzékben feltüntetve van.
A választó névjegyzék — kijavítva — hivatalos helységünkben közzemlére ki van téve.
Cluj, 1923 november 7.
A választási bizottság nevében:
Mózes Elek titkár Dr. Pollák Sándor elnök

„SIRPINOL“

Legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. Ugymint: tüdő- és hörghurut, köhögés, számarköbégés és tuberkolózis ellen. Mindenki kérje házi-orvosát, hogy „Sirpinol“-t rendeljen.
Kapható minden gyógyszerárban
Készíti: Mera Viktor „Fehér Kereszt” gyógyszer-tára, Reghinul-Sásesc

Engros

Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg.

Endefall

Mindenféle poharak, demyonok, palackok.

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

Cluj, Piața M. Viteazul (Széchenyi-tér) 39, Telefon 954.

GÁRDI és TÁRSA
fényképezési műtermei
Porfók, gyermekfelvételek, nagyítások
Cluj-Kolozsvár, str. Saguna (v. Bartha Miklós-utca) 13

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár
Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon interurban 2-13 * Sürgöncy: Juvaere, Cluj
Ékszerárugyártás, nagykereskedés
Fogászat arany és forrasztó * Arany, ezüst és platina-beváltásai
Kienzie és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezüst tárgyakban nagy lerakat.
Csak viszontelárúsítóknak!

ארטה כשר ארטה כשר
Szalámi
és mindennemű felvágottak a legolcsóbb napi árban és naponta frissen vágott liba és frissen sürt libaszir kapható:
Lebovics szalámigyár
Cluj, Str. G. Baritiu (Malom-u.) 8. sz.
Árjegyzék és הכשר kívánatra ingyen

Szülőoltvány
amerikai alanyvessző
garantált fajtisza kapható
Caspari Fr.-nél, Medgyes
Tessék árjegyzéket kérni! Kappel hird.

Zsák Zsineg
HAVAS DEZSŐ
TIMISOARA Kötél

Fénymásolópapir a pozitív, negatív LEPAGENÁL
Tegyen próbarendelést!! Cluj

Önmaga ellen vét, ha nem
Nagy és Szilágyi
nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Baritiu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kosuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

Telefon 81. Ládagyár Főközlöt: Egeres
Mindennemű ládákat és fadobozokat összeszegezett és szétszedett részben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1354
Sajovics és Lebovics ákereskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernaui (volt Kajántól-ut) 1 szám

Telefon: 10-25. Sürgöncyim: Mártonffypelz
Mártonffy Testvérek szücsök
szücsáruháza Cluj, Piața Unirii 20.
Legujabb szörmeárúk állandóan raktáron!
Szörmebundák, sportkabátok, boák, etelok nagy választékban
Állandó szörmekiállítás!
Mindennemű prémőrök, feldolgozott szörmeárúk nagyban és kicsinyben.
Engros Endetai

NORDDEUTSCHER-LLOYD ★ F. MISSLER
Rador 384
Bréma-Amerika
Bréma-Amerika
Az utazást teljesen újjáépített hajóinkkal tesszük lehetővé, melyeken a harmadosztály is elegánsan berendezett kabinokból áll 2 és 4 személy számára. Elsőrangú német konyha. — A hajókon magyarul és németül beszélnek. Díjtalan tájékoztatás!
A NORDEUTSCHER-LLOYD nagyromániai vezérképvisellete:
Bucuresti, Calea Grivitei 130.
Bejárat a Pelian-utca sarkán [Bratu-szálloda alatt] és ennek fiókjai:
Oradea-Mare, Bulevardul Regele Ferdinand 4.
Telefonszámok: 8-26, 9-88 [A hivatalos jegyirodában] Tel Sürgöncyim: Menetjegyiroda
Ugyanott vasuti jegyek kiadása ugy a bel-, mint a külföldre.
Timisoara Minden felvilágosítás díjtalan Cernaui Kochanovskig. 3, Botineanu-házban

KERESKEDŐK FIGYELMÉBE

Külföldi gyári lerakatok. — Óriási nagy választékban fehéraru, Frenchek, zephirek, Hosenzeugok, férfi szövetek, flanelek stb.

Textil-Import

engros áruház megnyílt

Legolcsóbb bevásárlási forrás!!

Óriási nagy választékban fehéraru, Frenchek, zephirek, Hosenzeugok, férfiszövetek, flanelek stb. — Külföldi gyári lerakatok.
Oradea-Mare, Strada Nicolae Iorga (volt Zöldfa-utca) 6.

Gyermek-kabátok 800 lejtől, boák 900 lejtől feljebb
Izrael Dezső szücsáruháza
Cluj, Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35
Legujabb szörmemodellek raktáron!!
Szörmek átalakítása és festése a legjutányosabb árban

Üzlethelyiséget keresek a város központjában

Esetleg betársulnék vagy cserélnék váradi központban levő üzlettel. Cím megtudható a kiadóhivatalban

APRÓHIRDETÉSEK

Nagybányán

50 év fennálló uriszabó üzletem részére

keresek

nagy gyakorlattal bíró és a modern férfiszabósághoz teljesen értő intelligens

szabászt.

Szombaton zárva. Ajánlatokat eddigi működés és igények feltüntetésével kérek.

Deutsch Jenőné
Baia-Mare

Suche intelligentes, religiöses Mädchen zu drei Kindern als Erzieherin, die auch in der hauslicher Wirtschaft mithelfen kann. Oberrabbinerin Glasner Cluj. 6581

ELADÓ

két üzemképes jókarban levő garnitúra:

Egy darab 6 lóerős magánjáró, Feuerbanks-féle motorfüreessel és Höffer-féle 800-as golyóscsapágyal ellátott cséplővel

Egy darab hat lóerős fekvő Feuerbanks-motor 720-as cséplővel

Cím a kiadóban

Vallásos kisasszonyt keresek 9 és 10 éves gyermek mellé december 15. vagy január 1-ére. Sternberg, Timisoara, Mercei-u. 6585

Tökmagot, gyógynövényeket és hüvelyeseket vásárol mintázott ajánlat alapján Fischer Sándor Timisoara, Str. Trei Crai 6. 6571

Ki fizet legtöbbet aranyért, briliánsért? Splendid ékszerüzlet Cluj, Str. Bariu (Malom-u.) 16.

Zongorán jutányos árral gyakorolni lehet. Cím Forduló-u. 5. I. em. balra, 2. ajtó.

Jóforgalmu belvárosi élelmiszerüzletet más elfoglaltság miatt bérbe adom. Ajánlatot „Garancia” jellegre a kiadóba kérek.

Aarhus Oliefabrik A/s. aarhusi (Dánia) gyárban készült

„Rose”

együtt, minden idegen anyagoktól mentes, tiszta, 100%-os

Cocos-ételzsír

minden más készítményt minőségben messze felülmúl!

כשר אף למאדרין
כפי עדותו של הרב הגדול
מיה קאפל רייך
אנדוקה בודנעסט שיח

Használathán

izletes, kellemes, egészséges és cca 20%-kal szaporább más készítményeknél.

Csak egyszer tegyen próbát!

Kapható minden nagyobb fűszer- és csemegeüzletben.

Képv. let és gyári lerakat

Luka Gyula

Keresk. és Bizományi Vállalatna

Turda (Torda)

Telefon 6

Betonkeverőgépek

valamint az összes cementipari gépek, u. m. cementtetőcserepek, betontéglák, üregek betonblokkok, cementterazzo, granitoid, járdalapok gyártására kézi és erőhajtásra berendezve, formák, betoncsövek, kutyűrűk, lépcső és egyéb építési anyagok gyártására. Teljes asbestcementpálya-gyári berendezések, I-a cementfestékek stb. stb. raktárról azonnal szállíthatók.

MODERNA

Építőipari Gépek és Radiátor Rt.
Brasov, Kis ucca 12.

Árlapok és költségvetések díjmentesen!
Mielőtt cementipari gépeket vásárol, kérjék raktárunk megtekintését!

Raglánok,

öltönyök, gyermekruhák megérkeztek

M. Neumann

céghez Cluj,
Piața Unirei 14.

Telefon 431.

Ragadja meg az alkalmat!

Megkezdődött
a nagy karácsonyi vásár
szenzációsan leszállított árakkal!

Siessen míg a készlet tart!

	Volt ár	Most		Volt ár	Most
Francia mosókartonok v. delének . .	42.—	27.—	Angol férfiszövetek, 140 széles . . .	290.—	180.—
Francia batisztok vagy grenadinok .	42.—	27.—	Francia trikóingek, darabja	120.—	60.—
Angol tenniszflanelék I. minőség . .	36.—	27.—	Férfi angol kabátszövetek, metere .	650.—	400.—
Kelengyevásznak és siffonok mtr . .	42.—	30.—	Női kabátszövetek, 140 széles	350.—	200.—
Bársonyok minden színben	140.—	98.—	Zsebkendők, darabja	10.—	4.—

Árvaházak, jótékonycélu intézetek, szegényeket gyámolító egyletek, igazolt tisztviselők és vasutasok az összes nem hirdetett cikkekből külön 10% engedményt kapnak

Dick Jakab és Fia cég Cluj

Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 5. és vasuti állomással szemben

Hosszu
multatta fel B
tegnapi ülésé
vetést, melyh
fűzött. Bratia
a háboru óta
nak fizetését
vetésből azt i
kiadásokat, t
tisztviselők fi

Mindez
mert jól tudj
égyvetések sz
szigorúak és
veszti. Nem
mestermilliórd
emelni. Nem
pénzügyminis
a tanári kar
valutáris eme
jobban fogja
és ez lesz a
tési pótlék.

egy meguyila
hogy a külö
tással engedő
arról a külö
berálsók vál

Három
reményekkel
Bratianu pén
vonatkozik, h
meg az állam
szomorubb va

kormány pé
azért, mert
állam adósság
régi megállap
legfőbb oka,
az országban
koptatja le,
munkájáért
kis tőkéje
még csak sul
tartani, mert
és a kamatol
hogy egyedü
melyek az ál
nak el, elege
földön már
iparos és a
állam számár
vaanak a k
hozzáfognak

— az elmar
azonban nem
sorrendben
Vajjon azok
hosszabb idő
vagy pedig a
a hitelezők g
tani abban a
pénzükhöz, ki

A más
a tisztviselők
kapnak: ame
nyival ér től
könnyen meg

tianu vigasza
sát. Egyelőre
azt látjuk, h
ról-napra ne
tisztviselő, a
akár egy toj
tehát Bratian
tanári kart ki
tetét, bizony
a nagyobb tá
viselői magu
tanári kar
tanulmányozá
pénzügyminis
vással tudom
lej emelked